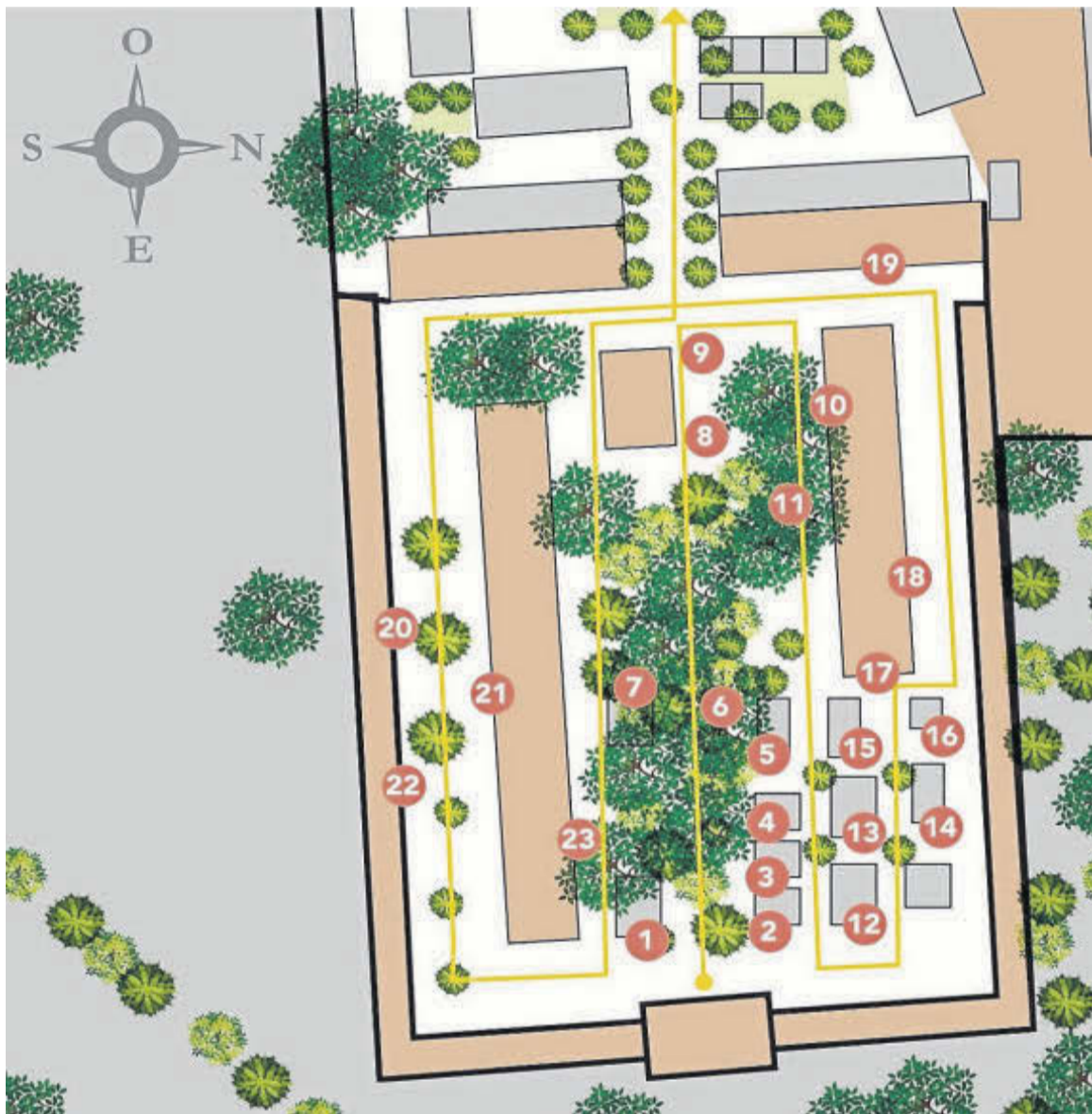

Rutes pels cementiris de la demarcació de Tarragona

El Vendrell (8). Conserva làpides antigues i recorda les víctimes de les carlinades i de la Guerra Civil

MODÈLIC EN PRESERVAR EL PATRIMONI I LA MEMÒRIA HISTÒRICA

INFOGRAFIA: ANA GÓMEZ CARRACEDO

Baix Penedès: cementiris saturats o abandonats

La descompensada pressió demogràfica que ha viscut el Baix Penedès s'ha concentrat sobretot als tres municipis costaners -Calafell, Cunit i El Vendrell- on els cementiris s'han vist desbordats, i s'han hagut d'ampliar continuament, mentre que paradoxalment, els d'alguns dels pobles de l'interior s'abandonaven. L'actual cementiri del Vendrell

data del 1847, amb dues importants ampliacions, una l'any 1926, quan es va obrir l'entrada monumental noucentista de la carretera de Calafell, amb columnes i relleus, i es van fer ossaris i nínxols nous, i l'altra del 1987, quan es va obrir un nou accés més proper a la vila i als serveis funeraris, pel carrer d'Enric Morera. Antigament, la vila tenia el seu fossar al costat de l'església, que al 1762 es va traslladar al final del carrer Nou, tocant a la riera de la Bisbal.

TEXT: TATE CABRÉ I MASSOT
tate@tatecabre.com

Avui, diumenge 15/11, El Diari presenta la ruta pel cementiri del Vendrell (1847), vuitè lliurament de la sèrie 'Avui per mi, demà per tu'. Es tracta d'un cementiri amb un marcat caràcter musical per les tombes de Pau Casals, Eugène Istomin i Benvingut Socias; amb un gran respecte a la memòria històrica i que desenvolupa una encomiable tasca de conservació de làpides antigues d'interès històrico-artístic.

Tate Cabré és doctora en Periodisme i Comunicació per la Universitat Autònoma de Barcelona i Guia Oficial de Turisme de la Generalitat. Col·labora amb el Diari de Tarragona des de l'any 1989.

1 Entrada. Comencem el recorregut marcat en punts al mapa adjacent per la bonica entrada monumental noucentista (1926) de la carretera de Calafell, orientada cap a l'Est, amb el seu caminal de xiprers, i una portalada de temple neoclàssic amb relleus escultòrics. Arribem al panteó Nin-Güell, cognoms amb els quals ens familiaritzarem de seguida en aquest bonic cementiri singularment ornat amb fonts i enjardinaments.

2 Panteó Jaume Foix. A la dreta de l'anterior, Francisca Ribas i Febre li va dedicar al seu espòs, l'empresari vinater Jaume Foix i Julivert una tomba modernista amb fulles de vinya en relació amb el sindicat i la seva marca de vermut Mina-Vinyet.

3 Tomba d'Eugène Istomin. Pianista russo-americà, deixeble etern de Pau Casals i casat amb la seva vídua, Marta. Va ser concertista precoç i se li comptabilitzen més de 4.000 concerts.

4 Panteó Berenguer. Amb una impactant escultura art déco, acull les restes de Miquel Berenguer i Dilla, indià o americano local i filantrop de principis del segle XX, hisendat, major contribuent i membre actiu del catalanisme local, de la viticultura i de l'associacionisme...

5 Panteó d'Anna Guardiola i Guimerà. Molt ric en simbologia funerària: cascalls d'opi de la mort com a somni etern, el tempus fugit o rellotge de sorra i

l'ouroboros alats, les torxes cap per avall, les sigles de Deo Optimo Maximo... També hi reposa el marit, Francesc Xavier Calbó i Trilla, que va ser notari i diputat a Corts durant la restauració borbònica pel districte de Tarragona-Memorial als 12 republicans de la fossa comuna (6)..

6i23 Memorial als 12 republicans de la fossa comuna (6). El cementiri del Vendrell és on més es detecta una clara voluntat de fer justícia amb les víctimes del bàndol republicà de la Guerra Civil, silenciades per la dictadura franquista. Una placa recorda a sis soldats, tres caporals, un sergent, un major i un capità d'Estat Major republicans enterrats a la fossa comú i provinents d'Espanya, Itàlia i Andorra. **El punt 23** rescata de l'oblit més víctimes de la Guerra Civil: cinc pilots d'aviació i un guàrdia d'assalt (cos policial antiavalots creat a la II República). Veure també el punt 9 on també s'hi ret homenatge.

7 Tomba F. Fons Borràs. Crida l'atenció d'aquesta discreta i aconseguida làpida el bonic disseny art déco de la tipografia i la disposició inclinada del túmul sobre el sòl.

8 Panteó Comú. Destinat a vendrellencs sense recursos i apartat de les altres tombes monumentals. Unes escales condueixen a la cripta dels enterraments.

9 Memorial a la Guerra Civil. Cenotafi amb rosa dels vents i les poblacions on van morir els vendrellencs d'ambdós bàndols. Kirovabad, la ciutat més remota, es troba a l'Azerbaidjan; a l'ex-URSS.

10 Nínxol de Jan Julivert. Castellor històric (1907-1972) fundador de colles, cap de colles, i primera medalla d'Or dels castells, va aconseguir el primer premi del concurs de Tarragona el 1970.

11 Tomba de Manel Montserrat. Jugador de handbol que va morir d'accident amb 19 anys, se li va fer un torneig-memorial als anys 80. La bonica composició ceràmica és obra de Josep Maria Gual Barnadas.

12 Tomba de Pau Casals. El Panteó de Pau Casals (1876-1973), violoncel·lista, director, pedagog i compositor, consta d'una lauda sepulcral amb elements vegetals i creus en relleu, un monòlit de Josep Maria Subirachs amb l'alfa i omega i la senyera, i un roser de la varietat "Pau Casals". Va morir a San Juan de Puerto Rico al 1973 i al 1979 va ser traslladat al Vendrell seguint la seva voluntat de no trepitjar la seva terra fins que Franco ja no hi fos.

'Avui per mi, demà per tu'

1. Panteó de l'indià Miquel Berenguer i Dilla. En destaca el magnífic àngel racionalista en actitud de recolliment i unes fantàstiques ales art déco.
2. Panteó vuitcentista d'Anna Guardiola i Francesc Xavier Calbó. Ell va ser notari i diputat a Corts per Tarragona durant la restauració borbònica.
3. Memorial a la Guerra Civil. Monument a la reconciliació, ja que homenatja els vendrellencs caiguts per ambdós bàndols. És un cenotafi, és a dir un monument sense restes.
4. Ninxol de Jan Julivert. Retrat en relleu de l'històric cap de colla dels Nens del Vendrell.
5. Memorial del 1874. 'A la perpètua memòria' de les 15 víctimes del brutal atac carlí del 4 de març del 1874.
6. Tomba de Pau Casals. La més popular del cementiri, símbol de la pau com la seva cèlebre interpretació al violoncel del "Cant dels Ocells".
7. Ninxol dels 5 aviadors republicans i un guàrdia d'assalt amb tots els noms.
8. Ninxol del mosaicista de fama internacional Santiago Padrós, mort d'accident a l'N-340.
9. Memorial als dotze militars republicans enterrats a la fossa comuna, amb tots els noms.

FOTOS: TATE CABRÉ

Més informació

La informació i fotografies d'aquesta sèrie estan extrets del llibre **'Avui per tu, demà per mi. Els cementiris de la demarcació de Tarragona'**, editat per la Diputació de Tarragona. Es pot adquirir a través del web (www.dipta.cat/RBIV) o del correu publicacions@dipta.cat, a 5 euros i a les llibreries que ho sol·licitin.

El pròleg del volum és de l'escriptora Olga Xirinachs.

Calendari de lliuraments:

Dissabte 24/10: Reus
Diumenge 25/10: Tarragona
Dissabte 31/10: Montblanc
Diumenge 1/11: Tortosa
Dissabte 7/11: Gandesa
Diumenge 8/11: Amposta
Dissabte 14/11: Falset
Diumenge 15/11: Vendrell
Dissabte 20/11: Móra
Diumenge 21/11: Valls

13 Memorial del 1874. Homenatge a la quinzena de víctimes del ferotge atac carlí al Vendrell, vila coneguda pel seu tarannà liberal, el 4 de març del 1874 durant la tercera carlinada.

14 Panteó Nin 'Botafoc'. Joan Nin Porta, propietari vendrellenc conegut com el Vell Botafoc va morir assassinat el 1919 mentre llaurava. Els seus dos fills Joan i Albert Nin Güell també ho van ser al 1936.

15 Panteó-capella Socias Carné. Bonic panteó racionalista (1930) de Josep Maria Barenys i Gambús, arquitecte municipal del Vendrell i autor d'importants cases modernistes i noucentistes. La planta és de creu grega, com

dues de les façanes, i l'edificació té dos nivells: un superior amb la capella i una cripta a la qual s'accedeix, curiosament, com al panteó Sayrach de Montjuic, pel darrere.

16 Panteó Matias Sanromà. Un àngel assenyalava el camí que han de seguir les ànimes cap al cel i diposita flors en el seu honor sobre una ara amb idèntics símbols funeraris que al panteó d'Anna Guardiola.

17 Làpides recuperades. Gràcies als Amics de la història del Vendrell es preserven joies de l'art funerari procedents de nínxols desnonats, un exemple únic i a seguir pels altres cementiris de les nostres comar-

ques.

18 Nínxol del mosaicista Santiago Padrós. Gran artista internacional del mosaic bizantí (Terrassa 1918-Bellvei 1971), que va estudiar a Alemanya i Itàlia. Mort d'accident a la N-340. Signava Sant Yago.

19 Capelles noucentistes. Les dues capelles bessones noucentistes de les famílies: Ribas i Fons, i Rovira i Nogués destaquen a la paret oest que tanca el recinte històric del cementiri.

20 Nínxol Guibert-Vila. «Per voluntat expressa dels finats és prohibit enterrar-hi ningú més.» Una molt curiosa advertència que Isidre Guibert Vidal i Rosa

Vila Figueras van voler deixar molt clara.

21 Nínxol de Benvingut Socias. «Fill predilecte del Vendrell des del 1951, Benvingut Socias va ser un músic de fama internacional que va tocar sovint amb Pau Casals, de qui era amic de l'infantesa, i es va integrar dins la seva orquestra.

22 Nínxol de Pere Esvertit. L'any 1905 Pere Esvertit i Salvó ens va deixar el seu hilarant epitafi escrit en català prenormatiu: "Pere Esvertit y Salvó/morí l' 8 de febrer./ 38 anys va-reig fer,/ no fent may lo calavera/ pero hare ha vingut l'hora/ que hal darrera d'aquesta llosa,/ calavera haig de ser".

Dissabte 20/11... Móra d'Ebre

Dissabte vinent, ruta pel cementiri de Móra d'Ebre. A la foto, impactant Capella Monlleó, disseny parabòlic de Carles Mani, deixeble de Gaudí.

